

Programma dag 1: maandag 10 februari

- 09:00-10:00 Inchecken, ontvangst en registratie
- 10:00-10:30 **Welkom, Opening, kennismaking, introductie programma**
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 10:30-12:30 **Verkenning sociokaart en voorbeelden van de spirituele zorg uit de eigen praktijk**
Werkvorm: informatie aan de hand van PowerPoint
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 12:30-13:30 Lunch
- 13:30-14:00 **Spiritualiteit en Ontwikkeling I:**
Plaats en betekenis Richtlijn Spirituele zorg in de Palliatieve Zorg in Nederland
Waar vindt je de richtlijn, hoe is deze tot stand gekomen, hoe kan hij gebruikt worden
Werkvorm: informatie aan de hand van PowerPoint
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 14:00-15:00 **Introductie teamrollen Belbin**
Hoe communiceren over de spirituele dimensie in teams
Jojanneke?
- 15:00-15:30 Pauze
- 15:30-17:00 **Spiritualiteit in de verpleegkundige zorg**
Hoe is de verpleegkundige in staat om die aandacht te geven, aan de patiënten en zijn naasten, die past bij wat voor hen van betekenis is.
Welke factoren kunnen hierbij een rol spelen?
Hoe zou je dan tot een optimale samenwerking kunnen komen met andere disciplines?
Werkvorm: interactieve reflectie aan de hand van PowerPoint
Carla Hemmeler
- 17:00-17:30 **Reflectiegroepen**
- 17:30-18:30 Diner
- 18.30-21:00 **Dreipass der Seelsorge**
"Openen en herkennen van de spirituele en symbolische communicatie in de alledaagse ontmoetingen met de patiënt en diens naasten"
Werkvorm: interactieve reflectie aan de hand van PowerPoint
Erhard Weiher

Programma dag 2: dinsdag 11 februari

- 08:00 - 09:00 Ontbijt
- 09:00 - 09:15 Muziek
- 09:15 - 10:30 **Innerlijke ruimte en stervenskunst**
Inleiding in Spiritualiteit: het "Ars Moriendi model"
Werkvorm: informatie aan de hand van PowerPoint
Carlo Leget
- 10:30 - 10:50 Pauze
- 10:50 - 12:30 **Vaardigheidstraining in parallelgroepen**
Toepassen van Ars Moriendi model
Toepassen model Erhard Weiher
Carlo Leget en Erhard Weiher I
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13:30 - 14:30 **Vaardigheidstraining in parallelgroepen**
Carlo Leget en Erhard Weiher I
- 14:30 - 15:30 **Vaardigheidstraining in parallelgroepen**
Carlo Leget en Erhard Weiher II (gewisseld)
- 15:30 - 16:00 Pauze
- 16:00 - 17:30 **Vaardigheidstraining in parallelgroepen**
Carlo Leget en Erhard Weiher II (gewisseld)
- 17:30 - 18:00 **De verwondering**
Video bij "de verwondering" van Marjanne, gelegenheid tot vragen stellen.
Werkvorm: groepssessie met mogelijkheid tot vragen stellen
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 18:00 - 18:30 **Reflectiegroepen**
- 18:30 - 19:30 Diner
- 19:30 - 21:00 **Hoe bewaak / voed je je eigen innerlijke ruimte.**
Hoe doe je dat in relatie met dat (over en weer) met dat wat je professioneel meemaakt. Over eigen ontwikkelingsverhalen (toegespitst op de deelnemers zelf)
Werkvorm: kleine leerstijlgroepjes
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk

Programma dag 3: woensdag 12 februari

- 09:00 - 09:30 **Beroepsgroepen, leerstijlen**
Werkvorm plenaire discussie.
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk en Lotte Vonken
- 09.30 – 10.30 **Leerstijlen en vernieuwing**
toepassing van het Mainzer model van Weiher en de Ars Moriendi van Leget in het eigen dagelijkse (multidisciplinaire) werkproces 1
Werkvorm: demo 1
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk en Lotte Vonken
- 10:30 - 11:00 Pauze
- 11:00 - 12:00 **Leerstijlen en vernieuwing**
toepassing van het Mainzer model van Weiher en de Ars Moriendi van Leget in het eigen dagelijkse (multidisciplinaire) werkproces 2
Werkvorm: demo 2
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk en Lotte Vonken
- 12:00 - 12:30 **Afronding met algemene reflecties**
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13.30 – 14.00 **Spiritualiteit en Ontwikkeling II:**
Spirituele zorg ontwikkelen binnen je eigen werksetting, wat doe je er reeds aan, wat kun je nog meer
Instrumenten voor Spirituele zorg, hoe vind ik ze en hoe pas ik ze toe, multidisciplinair in de eigen werksituatie.
Werkvorm: kleine groepjes met plenaire terugkoppeling aan hand van PowerPoint
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 14.00 – 15.30 **Praktijk en multidisciplinariteit in Spirituele zorg**
Hoe werkt een huisarts samen met een GV-er met spiritualiteit
Hoe kunnen zij elkaar stimuleren en ondersteunen?
Werkvorm: Reflectie aan hand van PowerPoint met bijlagen
Jaap Schuurmans
- 15.30 – 16.00 Pauze
- 16.30 – 18.00 **Scholingsmateriaal op basis van de richtlijn Z&S id PF 2.0**
Kennismaking met de toepassingsmogelijkheden van de Toolkit Zingeving en andere scholingen die in het land ontwikkeld zijn
Werkvorm: interactieve presentatie, met opdrachten
Karin Seijdel
- 18.00 – 19.00 Diner
- 20.00 – 21.30 **Viering**

Programma dag 4: donderdag 13 februari

- 08:00 - 09:00 Ontbijt
- 09:00 - 10:30 **Een andere benadering van scholing met betrekking tot spiritualiteit**
Ervaringsleren, geleide meditatie en reflectie
Werkvorm: delen in groepjes en plenair presenteren
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 10:30 - 11:00 Pauze
- 11:00 - 12:30 **Spiritualiteit in de palliatieve zorg**
Op welke wijze is de spirituele dimensie een onderdeel geworden van de werkwijze van een arts van een palliatieve eenheid en een palliatief supportteam in een Vlaams ziekenhuis en hoe is dat georganiseerd in de eigen organisatie?
Werkvorm: PowerPoint presentatie en interactieve bespreking aan de hand van praktijkvoorbeelden.
Marc Desmet
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13:30 - 14:30 **Spiritualiteit en Ontwikkeling III: Presentaties uit de leerstijl-/reflectiegroepen**
6 groepen brengen hun evaluatie van de Masterclass, doel verwerken van de stof voor eigen context en verhaal naar huis.
Werkvorm: 6 presentaties met gebruik van een andere dan de eigen leerstijl
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 14:30 - 15:30 **Evaluatie en afronding**
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk

Programma terugkomdag: september 2020

Locatie *FiniVita, Oosterhagen 239 te Rotterdam*

- 09:30 - 10:00 Inloop en koffie
- 10:00 - 11:00 **Start programma**
Praktijkervaringen na cursus voorjaar, uitwisseling aan de hand van:
- Wat heb je aan de Masterclass gehad?
- Wat doe je er nu mee? (groepjes van 4)
Alle cursisten brengen een project(je) dat ze in de voorbije maanden na de eerste dagen in hun eigen werkomgeving hebben ontwikkeld.
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 11:00 - 11:15 Pauze
- 11:15 - 11:30 **Terugkoppeling vanuit de groepjes**
- 11:30 - 12:30 **Verdieping meest gekozen thema('s)**
Plenair
(groep A model Weiher, groep B model Leget)
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13:30 - 14:00 **Casuïstiekbespreking in themagroepen I**
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 14:00 - 14:30 Pauze
- 14:30 - 16:00 **Casuïstiekbespreking in themagroepen II**
(groep A model Leget, groep B model Weiher)
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 16:00 - 16:45 **Plenaire terugkoppeling**
Bespreking casuïstiek en themagroepen
Joris de Lange en/of Marjanne Dijk
- 16:45 - 17:00 Afronding